

ПРОСВЕТИОНИК

Јануар, 2021.

Број 2

ISSN (Online)
2738-1285

О УЧИТЕЉУ

Хајро Икић
Власта Ценић

ЕГИПАТСКЕ ПИРАМИДЕ

Белошевац

ПРОФЕСОР У ЗЕМЉИ ЗНАЊА И ЈЕДНАКОСТИ

Александар Томовић

ШКОЛА У ПРИРОДИ

Невенка Вулић

ХУМАНИТАРКА ИЗ КРАЉЕВА

Весна Ристовић

УВЕК МОЖЕ БОЉЕ

Истраживање

ОШ „Милорад Лабудовић - Лабуд”

Барошевац

ЛЕПОТА ЈЕ У РАЗЛИЧИТОСТИ

Ксенија Маказлијева
Трајчева, Македонија

ИМПРЕСУМ

Издавач: Удружење грузанских учитеља

Место издавања: Крагујевац

Периодичност: тромесечно (фебруар, мај, август, новембар)

Рубрике: Представљање школе, издавачке куће, учитељског друштва, примери добре праксе, култ знамените личности, пројекти, просветни радници и њихове активности.

Директор магазина: Бојана Тубић

Пројект & Едиториал менаџер: Звонко Тубић

Помоћник пројектног менаџера: Дејан Вуловић

Арт Директор: Биљана Вуловић

Лектура и коректура: Бојана Тубић

Фотографија: Бојана Тубић, Биљана Вуловић

Редакција: Уредник: Биљана Вуловић

Новинари: Бојана Тубић, Биљана Вуловић

Друштвене мреже и дигитални маркетинг: Биљана Вуловић

Главне и одговорне уреднице: Бојана Тубић и Биљана Вуловић

Електронски часопис, <https://en.calameo.com/account/book>

Контакт: prosvetionik@gmail.com

Оглашавање: <https://www.facebook.com/prosvetionik>

Тел. 069 4177667, 0642856124

Бојана Тубић, проф. српског језика и књижевности

Датум рођења: 2. септембар 1983.
Краљево

Образовање: Медицинска школа
Краљево

Филолошко-уметнички факултет
Крагујевац, смер српски језик и књижевност

Биљана Вуловић, учитељица

Датум рођења: 1.10.1972.
Опланић

Образовање: Средња
педагошка школа

Педагошка академија
Педагошки факултет

**Принц Растко Немањић, рад Стевана Тодоровића,
који се чува у Цетињском манастиру**

Порекло имена РАСТКО

Старо српско име Растислав- “Онај који расте или узраста у слави”. Растислав Немањић заиста се показао таквим, узрастајући из славе жупанског сина и хумског кнеза у славу смерног светогорског монаха Саве, да би достигао славу првог Архиепископа, Чудотворца и Просветитеља, који не престаје да расте из славе у славу, до данашњег дана.

**Монах Сава се одриче повратка родитељском дому, рад
Стеве Тодоровића, Народни музеј, Београд.**

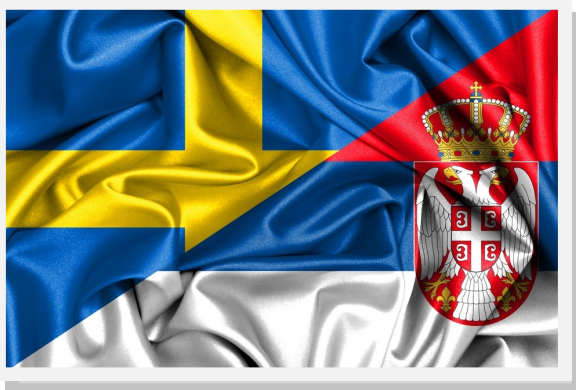
МОНАХ САВА

После две године управе над облашћу Хум, родитељи га позваше у престоницу. Маса народа прекриле су град Рас, жељне да виде и поздраве Растка. Баш када су родитељи намеравали да га ожене, на двор је стигла група монаха са Свете Горе. Растка је очарала прича светогорских монаха.

Једне ноћи док је тама обавијала Рас, Растко са руским калуђерима узјаха брзе коње и крете пут Свете Горе. Пошто су на двору схватили да их је Растко преварио, послали су потеру за њим, не би ли га повратили. Монах Теодосије, записује речи које Немања упућује војводи коме је поверио потеру:

"Знаш колики је бол од љубави према деци и огањ што вазда гори и никад се не може угасити. Зато љубазни, ако си икад примио какво добро од нас- сада је време да љубав покажеш. Ако се пожуриш да стигнеш и вратиш сина мојега, и тиме утешиш срце моје и матери душу од смрти ослободиш, заслужићеш многа добра, више од првих, и ја ћу ти их дати..."

ЗЕМЉА ЗНАЊА И ЈЕДНАКОСТИ

Краљевина Шведска, нордијска је земља у Скандинавији, у северној Европи. Граничи се са Норвешком на западу, Финском на североистоку. На југозападу Ересундски мост спаја Шведску са Данском. Земљу окружују мореуз Скагерак на југозападу, те Балтичко море и Ботнијски залив на истоку.

Улазак у подморски део моста , виђен мојом камером.

Ересундски мост или Ересундска веза је комбиновани мост-тунел на Ересундском мореузу који повезује градове Копенхаген у Данској и Малме у Шведској. Мост је намењен за друмски и железнички саобраћај и најдужи је комбиновани мост-тунел такве врсте у Европи.

Укупна дужина: 7.845 m

Висина: 204 m

Шведска је богато, здраво и високо образовано друштво.

1842. године постала је прва држава у свету која је представила увођење обавезног школовања, углавном мотивисана жељом да се следе циљеви економске и социјалне једнакости.

Међутим, раних деведесетих, прошлог века, школство је занемарено. Образовање је било децентрализовано, систем је био тржишно оријентисан, тако да су приватне школе могле добити јавни новац, чак и ако су биле оријентисане на зараду. Шведска је у то време пролазила кроз велику економску кризу. Као резултат тога, финансирање школа је драстично смањено. Последице су се виделе почетком двехиљадитих, када је Шведска пала у свим домаћим и међународним проценама и када посао наставника нико није желео да обавља.

Тада су спроведне велике реформе.

Последњих година показало се да је улагање у наставнике и друго особље које помаже наставницима створило велику разлику на боље. Плате наставника постале су приближне или исте као плате инжењера. Недостатак наставног кадра, посебно у областима као што су физика, математика, наука и техничко образовање, решава се на тржишној основи тако да дефицитарни примају веће плате. Показало се, наиме, да је могуће људе који су инжењери, заинтересовати да поред своје основне професије обављају и наставни посао. Шведска се данас пење на резултатима ПИСА тестова, у све три области је међу првих двадесет.

Шведска је земља културне разноликости, а једнакости свих људи.

После Другог светског рата постала је земља имиграције. По подацима из 2019. године, имиграната има пре свега из Сирије, Ирака, Финске, бивше Југославије, Пољске, Ирана, Авганистана, Сомалије и Турске. Имигранати са подручја бивше Југославије броје преко 120.000 људи. Као земља насељена великим бројем миграната има развијен систем подршке придошлицама у многим сферама живота. У образовном систему и одрасли и деца имају велику подршку у учењу шведског, као страног језика, али и у очувању матерњег језика за децу. Тако у првих неколико година прилагођавања сва деца имају помоћ у учењу, коју најчешће пружа наставник матерњег језика. Ова подршка огледа се у специфичном савладавању градива и објашњењима везаним за језик, а фонд часова се одређује на основу оптерећења ученика. Деца имају могућност да похађају часове матерњег језика, што је свака општина дужна да обезбеди, ако има више од пет ученика са истим матерњим језиком. Наставни кадар је, такође, шаренолик.

Категат је мореуз између Данске и Шведске, на северу је преко Скагерака повезан са Северним морем а на југу је повезан са Балтичким морем. Има дужину од 220 km у правцу север-југ и просечну дубину од 23 метра.

Темељ шведског образовног система је бесплатно образовање. Сва деца имају место у забавишту, настава и књиге у школи су бесплатне, школски превоз, средства за подучавање, школски прибор (оловке, свеске, таблети, рачунари), па чак и храну, не плаћају. Једино што се плаћа су излети и то у умањеном износу. За свако дете је осигуран дечји додатак. Сва деца у Шведској примају дечији додатак до 16. године, који износи око 125 еура месечно, а породице које имају више деце, добијају и “додатак за увећану породицу”. Деца која похађају средњу школу, добијају ученички додатак у истом износу, али га не могу примити уколико су неоправдано одсуствовали са више од 12 одсто укупног месечног фонда часова.

Родитељи имају право на 480 дана плаћеног родитељског одсуства, које се може користити до дететове 12. године, а могу га равноправно узети и маме и тате, док је одређени број дана резервисан искључиво за тате.

Све младе особе са правом боравка у Шведској, имају право на бесплатне студије, током којих примају бесповратни студентски додатак од око 400 еура месечно, уколико се ради о оптерећењу студента од 100 одсто. Поред тога могу добити и студентски кредит, са изузетно ниском каматном стопом. Такође, и овде породице имају додатну подршку, па студенти који имају децу, добијају увећан студентски додатак.

Обавезна основна школа у Скандинавији траје 9 година (три циклуса по три године). Ученици се у први разред уписују са 7 година. Настава се одржава само у преподневној смени. Једно одељење воде два професора (одељењске старешине).

Лунд—град универзитет

Шведски школски систем је међу најбољима на свету, јер негује специфичан приступ учењу. Професори у оквиру Наставног програма добијају теме и исходе, а сами одређују кроз које ће наставне садржаје, методе и облике рада доћи до исхода. Приликом одабира наставних садржаја, облика, метода, средстава ослушкују интересовања деце. Професори у Шведској комбинују традиционалну наставу и методе које подстичу критичко размишљање и решавање проблема. Дете у основној школи треба да стекне одређена практична знања, попут обраде дрвета и текстила, механике и кувања, па се деца често враћају кући са израђеним предметима, као што су дрвена кутија за чај, печени колачи, одевни предмет који су сами дизајнирали. Ове активности нису засноване само на практичном делу, већ деца стичу знања која су повезана, кувањем уче о економији домаћинства, у оквиру које обрађују све податке о порезу који се плаћа приликом куповине намирница, порезу на доходак грађана, кирије и зајмове, али и права свих шведских грађана на поврат пореза у разним ситуацијама. Уче да је поред знања и вештина које стекну, веома важно бити у стању да примене стечено знање.

Ученици морају бити независни, истраживати и радити на пројектима по сопственом избору и по договору. Трајање наставе из свих предмета се може моделовати по потреби, осим из физичког и здравственог васпитања. Напољу треба да проведу двадесет посто времена. Деца не носе домаће задатке кући, а слична је ситуација и у старијим одељењима, с тим што у слободно време

добиају задатке, попут снимања кратког филма на тему - сами снимају, монтирају. Ту су и семинарски радови, плакати, презентације.

Професори саветују својим ученицима да не понављају предавања, већ их подстичу да развију своје мишљење и питају све што их занима. На крају школске године ученици се тестирају, како би се утврдило који су исходи савладани, а на којима још треба радити у наредном разреду. Наравно, уколико професор жели, може дати више тестова у току једне године. Тестови се чувају две године.

Од јесени 2017. године око 100 школа је учествовало у експерименту у којем ученике оцењују од њихове 10. или 11. године. Према предлогу Владе, од августа 2020. године све школе на шведском језику, уколико желе, моћи ће да уведу оцењивање од четвртог разреда.

Изражавају се словима, Г значи довољан, ВГ је врло добар, а МВГ одличан. Ако услови за оцену довољан нису испуњени, тада се не даје оцена већ писмено објашњење.

На крају деветог разреда ученици полажу државну матуру из три предмета: Шведски језик, Енглески језик и Математика. Матура се бодује ради добијања уверења о успешно положеној матури.

Поред летњег и зимског распуста, у Шведској постоје још јесењи, спортски (у фебруару) и пролећни распуст.

Библиотека у Малмеу

Зимски распуст, који је повезан са божићним и новогодишњим празницима, је једини распуст када општина не организује посебне садржаје за децу. Око 90 одсто активности, које организује општина је бесплатно (у зависности од општине), а деца добију прилику учешћа у спортским камповима за тимске и индивидуалне спортове, радионицама сликања, графичког дизајна, израде скулптура, у потрагама за благом, гледању тематских пројекција филмова, јахању коња, клизању, скијању...

Средње школе су подељене на стручне школе и гимназије. Шведска средња школа повезана је са европским

системима квалификација. Циљ је промовисање мобилности грађана између земаља и олакшавање целоживотног учења. Средњошколци могу да бирају између неколико различитих програма, односно на шта желе да се фокусирају (економија, уметност ...). Траје три године и ученици га обично завршавају са 18 или 19 година.

Тежи се ка побољшању образовања деце са посебним потребама. Министарство настоји да пружи више наставника који су професионални за рад са таквом децом, али такође се ради на томе да сви наставници стекну неопходно образовање и алате за рад са њима. Општине финансирају обуке које наставници одаберу.

Када би професори и ученици у Србији имали овакве услове, сигурна сам, да би били међу првих десет на ПИСА тестирању.

Да, радила бих тамо.

Да, живела бих тамо.

Сви смо жељни лепих прича. Тако је настала и ова, захваљујући, дивној породици Томовић.

Дубравка и Ненад, стубови породице, потрудили су се да ми покажу све знаменитости Јужне Шведске и Северне Данске.

Млади професор физичког васпитања и енглеског језика, Александар Томовић, био је водич кроз шведско образовање.

Милена Тилер, професор српског, енглеског и шведског језика, је кривац што је писац ових редова имао привилегију да посети једну од школа у Билесхолму, осети шареноликост култура и језика, како међу ученицима, тако и међу професорима, опуштену атмосферу између професора и ученика, присуствује на неколико часова, разговара са директорком и осталим професорима.

Хвала, драги моји, што сте ми омогућили да упознам неки нови свет, свет достојан пристојних људи.

Биљана Вуловић,
учитељица

ВЕСНА РИСТОВИЋ

Ја сам учитељица и свој посао радим с љубављу. Сматрам га врло хуманим, одговорним и пуним изазова. Поред њега, посветила сам се још нечему што ме покреће, мотивише и наводи.

Лично искуство које сам понела из пропалог брака дуго је тињало у мени. Тада није било никога да ме оснажи и подржи, осим спорадичних подршки пријатељица и уже породице.

Видела сам оглас Удружења за заштиту жена од злостављања и пријавила се 2005. године. Могу је назвати преломном у свом животу. Одавно сам имала мотив за борбу, а тада сам пронашла и начин. Тако је све почело...

На телефону за жене породичног и партнерског насиља радим већ петнаест година. Да бих била добра у томе, прошла сам многе обуке у формалном и неформалном образовању. Обуке су тежиле снази, пожртвованости, али и начинима како сачувати себе у тешким разговорима.

Понекад се преплету телефонски разговори и личне консултације. За све је потребна велика пожртвованост и стрпљење. Треба пружити подршку и наду, веру да нису саме и да нису криве за злостављање које трпе.

Поред личних консултација и телефонске подршке радим на оснаживању жена из маргинализованих група кроз групе самопомоћи. Групе раде у обезбеђеном

простору, уз посебну бригу о учесницама, с обзиром да их има из различитих дискриминисаних група: Ромкиње, жене са инавлидитетом, неписмене, жене са села, различитих старосних доби, различитих народа и народности.

Свака жена је прича за себе, а свака прича захтева континуирану подршку, припрему за разговор, разумевање и мотивацију за опстанак у тешкој ситуацији.

И у раду са младима дајем све од себе. Кроз програме подршке младим девојкама за оснаживање за улазак у партнерске везе, радимо радионице по школама. Циљ ми је да се млади људи оснаже, како девојке, тако и младићи. Програми су сјајни и прилагодљиви предметима из школске средине.

Још један вид подршке женама радим кроз радионице о учешћу жена у смањењу ризика од катастрофа. Жене, најчешће из сеоских и приградских подручја, путем оваквог вида едукације, размењују искуства са терена, како се сналазе и на који начин помажу у случају пожара, поплаве, заразе, земљотреса. Као и небројено пута досад жене покажу своју снагу, снажљивост, пожртвованост.

Посебно сам поносна на организацију и реализацију Живих библиотека. Након обуке за овај вид подршке, само прошле године, направила сам десет Живих библиотека за три месеца. Питате се шта је то “Жива библиотека”?

То је посебан облик борбе против дискриминације. Књиге су људи који су преживели неки вид насиља и говоре о својим искуствима „живим читаоцима“. Програм је посебно значајан и врло користан да се организује у основним и средњим школама. Запослени и ученици овај модел учења о демократским односима радо усвајају, што показују и резултати досадашњих библиотека које сам организовала у Бору, Великој Плани, Крагујевцу, Алексинцу, Краљеву, Тутину...

Све што радим, радим с великом љубављу и ентузијазмом. Дубоко сам уверена да могу да смањим мржњу међу људима. Отворено говорим о сопственом искуству насиља, али и о сузбијању насиља уопште. У прилог томе иду бројна гостовања на локалним и регионалним телевизијама, штампаним медијима, фестивалима жена.

Значајан рад постигла сам и на пољу помирења на просторима бивше Југославије, сматрајући да се свет држи тако да је право јачег још увек на снази, али да као појединци морамо да делујемо на том пољу.

Мој допринос на пољу демократских вредности и људских права негде је „овенчан“ признањима од Повереника за заштиту равноправности,

Министарства за рад, социјална и борацка питања и различитих удружења грађана.

Своје знање делим врло успешно, имплементирам их у своје планове школског система, где промовишем толеранцију, солидарност, љубав, бригу и хуманост.

Само љубављу и давањем можемо променити свет! Промена креће од појединаца.

Весна Ристовић

ЗНАЧАЈ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ У МЛАЋИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Значај природе за човјека проистиче из чињенице што је и сам дио природе, у њој је настао и развијао се и у њој налазио неисцрпно врело свог стваралаштва. Током читаве своје историје човјек је имао снажне везе са природом. У тим везама се усавршавао, изражавало се његово стваралаштво, развијала се његова производња, рађала се мисао о материјалности природе, продубљивала знања о њеним појавама, сагледавали узроци и последице тих појава, откривала њихова законитост, сазнавао стални развој у природи и утврђивала њена материјалност.

Савремена школа пружа ученицима могућност за промјену: времена, простора, ученичког интересовања и задовољства. Школа у природи је мјесто за усвајање здравог и креативног начина живота.

Будући да дјеца воле да одлазе у природу и да се по њој слободно крећу, треба искористити благодети које она пружа. Од развоја човјечанства постојала је потреба дјетета за одмором, игром и игром у природи. Специфичност рада у природи изискује сложенији начин припремања и планирања, посебну бригу школе и наставника.

Наставницима су на располагању бројни очигледни извори знања, почевши од непосредног посматрања живе природе, која је као отворена жива књига. Читамо је преко посматрања наставних садржаја, па све до очигледног, односно сликовитог излагања наставника, при чему се на непосредан начин формирају адекватне представе.

Васпитни значај у великој мјери остварује се кроз развијање љубави према завичају. Ученицима треба показати љепоту природе свог завичаја, своје домовине.

Образовни значај реализује се у процесу усвајања чињеница и генерализације о природи и друштву. Наставник може да реализује поједине садржаје тако што се ученици задужују да рефератом обраде одређени наставни садржај који ће излагати у школи уз помоћ наставник. То могу бити – Најљепше приче из живог свијета, нпр. Зашто птице пјевају? Како дрвеће расте? Зашто су цвјетови различитих боја? Зашто лишће мијења боју и опада? Како настаје дуга? Непосредним запажањем и живим контактом са природом ученици продубљују и проширују појмове. На тај начин боље разумију појаве у природи и законе који у њој владају. Ученици те појаве у природи лакше откривају, боље описују, доказују, показују, илуструју. Час у природи пружа трајнија знања него час у учионици.

Специфичност рада у природи захтјева добро организован и смишљен рад и представља ангажовање сваког појединца у његовој потпуној реализацији. Само тако се може постићи прави смисао рада у природи који не би смио да се претвори у стихијски, неорганизован боравак ученика у новој средини.

Организација школе уприроди обухвата функције и задатке основног васпитања и образовања, одмор, исхрану, рекреацију и слободно вријеме ученика. Потребно је напврвити распоред којим ће се организовано смјењивати часови активности рада, учења, забаве, игре, одмора и рекреације. Овај задатак је тежи и сложенији када се има у виду да боравак у школи у природи, за разлику од класичне школе, треба да има обиљежје спонтаности, слободе, прилагодљивости датим условима и индивидуалним потребама и интересовањима ученика, а да, наравно, не дође до стихијности и инпровизације. Посебно се наглашава да успјешна организација школе у природи подразумијева обезбјеђење одговарајућих услова средине и објеката у којем се организује и благовремене припреме.

Одговорност и брига наставника су велике. Он преузима најважнију родитељску улогу. Упознаје социјално и здравствено стање сваког ученика, а у томе му је неопходна искрена сарадња са родитељима.

Школа у природи се може организовати у свако годишње доба, а сходно томе сачињавају се припреме и планови.

Сви планови за рад школе у природи ,уствари, су планови по којима се иначе ради, с том разликом да су они донекле измјењени и прилагођени циљу и сврси боравка ђеце у природи. Основу за рад у школи у природи представљају не

предмети, већ активности ученика, гдје се све активности, па и наставне заједно са њима тематски повезују у тзв. животне цјелине, тј. теме које обухватају живот и рад ученика у току цијелог радног дана.

Невенка Вулић,

наставник разредне наставе

Подгорица

ПИСМО УЧИТЕЉУ

Загрли, учо, своје прваке,
не дај да се плаше и стиде,
њежно откључај њихову душу,
и у сну да те веселог виде!

Нека ти сунце на лицу сија,
склањај са чела муње и кише,
у души првака нек радост клија,
да се у школи слободно дише!

Заливај добротом дјечију душу,
играј се с њима чак и жмурке,
да им израсте знање и срећа,
као послије кише печурке!

Не мјери строго дјечија слова,
нек ти је ђачка грешка и драга,
испуни школу радошћу до крова,
строгост и љутња нек иду доврага!

Понуди порцију игре и спорта,
јер тај занат сви добро знају,
нека је школа слатка ко торта
а ђаци сретни ко у загрљају.

Донеси дјеци најљепши цвијет,
стварај у школи веселу бајку,
да књигу заволи дјечји свијет,
као што воли своју мајку.

Хајро ИКИЋ рођен је 1947. године у селу Петрови у близини Новог Пазара, Србија. У седмој години живота његова породица се преселила у село Слатину код Сопоћана. Основну школу је похађао у Сопоћанима, Пожеги и Дојевићу. Завршио је Учитељску школу у Новом Пазару 1969. године и Педагошку академију у Светозареву 1976. године са највишом оцјеном. Проглашен је за ученика генерације Учитељске школе. Био је један од најбољих учитеља у Санџаку.

Издао је двије збирке дјечјих пјесама под насловима "Писмо учитељу" 2005. године и „Завичајна сурла на небеском екрану“ 2017. године. Поезија Хајра Икића заступљена је у бројним антологијама Креативне радионице Балкан, затим у школском програму. Пјесме Хајра Икића заступљене су у антологији поезије за дјецу под насловом „Славуј из моје башче“, 2019. године.

Хајро Икић је добио престижну књижевну награду „Перо Ђамила Сијарића“ 2019. године.

Пјесме Хајра Икића објављене су у интернационалној антологији поезије (Интернационал антхологу) 2020. године у Румунији.

ОДА УЧИТЕЉУ

Власта

Ценић

Рођен 10. 10.
1957. у селу
Кочану,
недалеко од
Ниша.

Професор српског језика у ОШ „Вук Караџић”, Доњевац. Радо виђен гост школа широм Србије и Балкана као песник детињства, најпожељнији сарадник свима који имају добре и напредне идеје. Пише драмске текстове, а онда режира, глуми заједно са ђацима и колегама. Вечито неуморан, насмејани стваралац, омиљени сарадник, хуманиста, чувар нар. говора, песник на дијалекту југа Србије, сакупљач нар. блага заједно са децом. „УЧИТЕЉ НИКАДА НЕ МОЖЕ ДА ОСТАРИ“, каже. Десет година гради ученике Читалиће. И сам је амбасадор Читалића. Аутор бројних пројеката. Уз школу, воли глуму, новинарство, музику, игру, поезију. Заступљен у бројним антологијама поезије. И сам антологичар. Награђиван. Многе песме му компоноване и освајале награде. Водитељ и креатор свих манифестација на овом простору. Оснивач је Културно просветног друштва ТРОРЕЧЈЕ. Идејни иницијатор манифестације: Сусрети просветних радника књижевних стваралаца за децу (од 1994.) и Кочићевих дана у Кочану. Носилац титуле Најбољи наставник на простору бивше Југославије и признања Најбољи едукатор Србије за 2019. Објавио 20 књига поезије о детињству и два романа за младе.

Буди ово, оно буди...
У глави ми триста жеља.
Сад одговор имам, људи:
наследићу учитеља!

На септембар уча личи.
Шири радост и весеље.
Он је цар у свакој причи.
Зато ћу у учитеље!

Игра фудбал! Пева! Свира!
Приче преде као преља.
Нема више да се бира!
Већ изабрах – учитеља!

Бржи је од дигитрона.
Њега воли свако дете.
Ја ћу да га скинем с трона
кад завршим факултете!

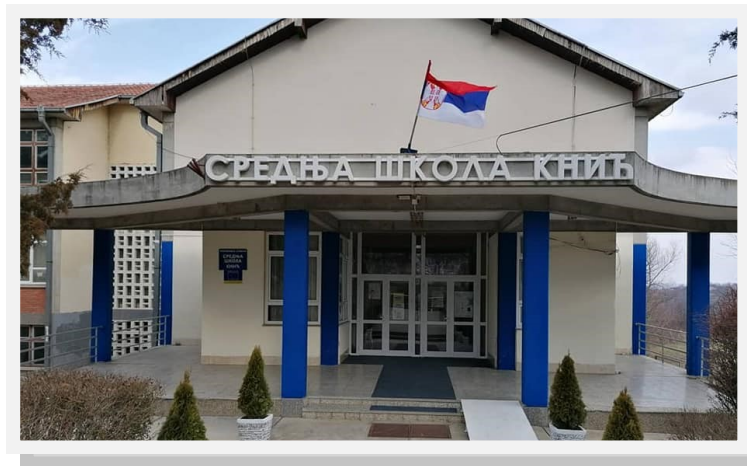
Кравата му ко јагода.
Кошуља од снега беља.
Шта још да се овде дода?
Зато ћу за учитеља!

И још нешто важно ми је:
буде дете до пензије!
Мада носе наочаре,
Уче никад не остаре!

Косе су им беле, зечје,
али им је срце дечје!
Послушај ме, мили свете:
Буди уча, буди дете!

КНИЋКО

Средња школа у Книћу 17. децембра 2020. године слави јубилеј, 60 година рада и постојања. Од 1. септембра 2020. носи име „Добрица Ерић“. У својој дугогодишњој традицији школа је прошла кроз разноразне трансформације, мењајући, не само име, него и образовне профиле, материјалне и људске ресурсе, као и своје приоритете. Визију и правце развоја школа је прилагођавала постојећим трендовима на тржишту рада и трендовима у образовном свету. То није увек било лако.

Суочавали смо се са разноразним проблемима који су, уосталом, захватили цео образовни систем, а посебно школе у малим срединама. Последњих година, школа се издвојила, не само по квалитетном образовању у области струке у подручјима рада машинство и економија, него и као школа препознатљива по веома успешном предузетничком образовању младих. Настављајући традицију учешћа у такмичењима ученичких компанија и претходне школске године смо учествовали на регионалном такмичењу и том приликом пласирали се на национално такмичење у организацији Достигнућа младих у Србији при чему је наша компанија „Маша и мед“ заузела значајно место.

Са жељом да што успешније развијамо предузетничко образовање, основали смо ученичку задругу „Книћко“, у којој наши задругари, ученици и запослени, успешно раде на ЦНЦ машини и праве различите производе од дрвета и метала, естетски уређују сувенире или доприносе културној афирмацији школе.

Од 1. септембра 2020. у школи постоји обogaћен једносменски рад, са разнородним радионицама и могућностима за креативно изражавање сваког ученика, у складу са афинитетима. Бавимо се производњом органске козметике, украшавамо сувенире осликавањем или декупаж техником, овладавамо правилима безбедне вожње, а доприносимо и културном медијском развоју кроз унапређење комуникацијских вештина. Електронски часопис смо покренули први у окружењу градећи електронски идентитет школе. Производ по коме смо препознатљиви, Гружанка девојка, постала је бренд. Тако промовишемо не само школу, већ целу гружанску и шумадијску регију. У оквиру једносменског рада, наши ученици су снимили и два играна филма и тим поводом гостовали на РТК. Представљајући свој рад и залагање, школа је недавно гостовала у емисији „Шареница“ на РТС-у, као и на Хепи телевизији.

Успешна установа има и свој амблем. Креирали смо и специфичан лого школе. Настала је и химна школе па Срења школа „Добрица Ерић“ може да се похвали да има своје печате, како визуелне, тако и културолошке.

Један од приоритета у претходној години било је самофинансирање из средстава донатора. Написали смо 8 пројеката, од којих је преко 85% одобрено.

Наши пројекти углавном су подржани од стране Министарства просвете и Министарства правде, тако да смо кроз пројекте опремили школску радионицу средствима од преко 5 000 000 динара, набавком ЦНЦ глодалице, мини ЦНЦ машине и савремених алата. Кроз тимски рад, реализован је пројекат „UPSHIFT 4“ у којем смо добили паметну таблу и опрему за декупаж. Аплицирали смо и за пројекат Дивац фондације. Такође, учествовали смо и у пројекту „Шта нам тешко“.

Освојили смо бронзани ниво у интернационалном такмичењу „School enterprise challenge“. Један од пројеката приказан је на Данима просветних радника у Крагујевцу, као награђени рад у оквиру активности „Стварамо заједно“. Истичући савремено задругарство, радо учествујемо на ученичким сајмовима и сами их организујемо. На данима отворених врата приказујемо ученичке производе.

Школа се, кроз рад Ученичког парламента, укључује у све хуманитарне акције, а кроз различите трибине и радионце обележавамо значајне међународне дане.

И тако смо од школе, која је једно време била на ивици опстанка, постали стабилна и у окружењу битна установа, која тренутно броји највећи број ученика у последње скоро две деценије. Ако размишљамо о поразу, он ће нам се и десити. Ако не чинимо ништа, стагнираћемо. Не чинити ништа је опасно и зато ми правимо крупне кораке.

За успех су потребне идеје и људи. Од добре идеје све креће, али појединац сам не може ништа. Потребни су људи који виде шире и даље, који предано и посвећено раде, а да притом не очекују никакво признање. Е тада признање дође само по себи.

Ми у сваком изазову видимо своју шансу!

Љиљана Маринковић,
Директор Средње школе „Добрица
Ерић“

Од центра до периферије - култура као средство за друштвени развој

Под геслом „Традиција и фолклорно наслеђе - темељ прошлости, садашњости и будућности“, 31. октобра 2020. године, у прелепом амбијенту дворишта СУГС „Брака Миладиновци“ реализован је завршни догађај мултикултуралног пројекта „ЛЕПОТА ЈЕ У РАЗЛИЧИТОСТИ“. Овај пројекат имао је за циљ да допринесе суштинском упознавању разлика.

Пројекат је анимирао младу популацију и њихове наставнике у промоцији и представљању фолклора, обичаја и традиције народа који живе на овим просторима (македонске, албанске, српске, турске, ромске и влашке културе).

У оквиру овог пројекта радило се на креирању образовних садржаја у смеру:

- учење о културном наслеђу, традицији и култури живљења, у правцу изградње друштва једнаких вредности, једнаког приступа за све и поштовања и разумевања за сваког појединца у друштву;
- неговање жеље, креативности и иновативности младе генерације и њихових професора да истраже неисцрпну ризницу богате народне традиције и фолклорне баштине свог краја;
- откривање непознате културне баштине и вредности као моста и пута за изградњу будућности;
- изграђивање позитивних ставова у правцу изградње духа тимског рада и посвећености постизању заједничких циљева који ће донети боље животне услове за сваког појединца, без обзира на националност, веру или језик.

Под мотоом „Традиција и фолклорно наслеђе - темељ прошлости, садашњости и будућности“, наставници и професори основног и средњег образовања са својим ученицима направили су електронски аудио-визуелни садржај едукативног

карактера о неколико тема богате културне баштине, утемељене у и обичаје који се негују вековима.

Фолклорни ансамбл „СЕДЕНКА“ из Скопља, предвођен професором у Робертом Ангеловским, представио је модну ревију норидских ношњи неколико националности.

Снежана Георгиевска и Гордана Секоска, наставнице у СУГС „Брака Миладиновци“ представиле су едукативне презентације на теме: „Од зрна до хлеба“ и „Зачини, лековите и ароматичне биљке“.

Анета Велкоска из ОШ „Брака Миладиновци“, Скопље са својим ученицима направила је едукативни аудио-визуелни видео, представљајући обичаје и традицију у македонској култури.

Хатице Тополи представила се едукативном презентацијом која представља обичаје и традицију у албанској култури.

Уз видео поруку добродошлице и видео презентацију на тему „Српска ризница“, у пројекту је учествовала наставница из Србије - Биљана Вуловић, у име Удружења грузанских учитеља.

Ксенија Маказлијева Трајчева

УБАВИНАТА Е ВО РАЗЛИЧНОСТА

Под мотото „Традицијата и фолклорното наследство – темел на минатото, сегашноста и иднината“, на 31.10.2020, во прекрасниот амбиент на дворот на СУГС "Браќа Миладиновци" – средно училиште за земјодлеско-ветеринарна струка во Скопје, беше реализиран завршниот настан на мултикултурниот проект "УБАВИНАТА Е ВО РАЗЛИЧНОСТА" поддржан од град Скопје, во рамките на програмата „Од центарот кон периферијата - културата како алатка за социјален развој“

Овој, проект, во кој беа вклучени наставници од основното и средното образование, имаше за цел да ја анимира младата популација и нивните професори, во правец на развивање на истражувачкиот дух во откривање, промовирање и презентирање на народното творештво, обичаи и традиција од различна национална, културна и јазична припадност, во повеќе области од општественото живеење во приградските и руралните средини на територија на град Скопје.

Овој проект имаше за цел да допринесе до суштинско запознавање на различностите под мотото: „ **Запознај ме, прифати ме, биди ми другар, биди ми партнер за подобро заедничко утре за сите нас заедно**“ .

За таа цел, во рамките на проектот се изработи мал електорнски прирачник за традицијата и фолклорното наследство на територија на град Скопје со наслов „ТРАДИЦИЈАТА И ФОЛКЛОРНОТО НАСЛЕДСТВО –ТЕМЕЛ НА МИНАТОТО, СЕГАШНОСТА И ИДНИНАТА“, во кој се опфатени фрагменти од фолклорно наследство на повеќе култури, опишувајќи дел од традициите и обичаите на културата на живеење народите кои живеат на овие простори како што се македонската, албанската, српската, турската, ромската и влашката култура. Со цел глобалниот интерес да биде пред личниот, а приоритет да биде заедничкото општо добро, пред индивидуалното, во рамките на овој проект се работаше на креирање на едукативни содржини во насока на:

Градење на релации на заедништво, почитување и осознавање на културното наследство, традицијата и културата на живеење, во правец на градање на општество на еднакви вредности, еднаков пристап за сите и почит и разбирање за секој поедонец во општеството.

Разгорување на желбата, креативноста и иновативноста на младата генерација и нивните професори за истражување на неисцрпната ризница на богатата народна традиција и фолклорно наследство на овие простори.

Подлабоко запознавање со сопствената култура и традиција, откривање

на непознато културно наследство и вредности како мост и патоказ кон градењето на иднината, развивање на уметничките, креативните способности и вештини кај младата популација за создавање на нови уметнички дела и творби - инспирирани од богатото културно наследство.

Запознавање со различните култури и традиции во правец на градење и создавање на високи општествени

вредности базирани на взаемна почит, разбирање и позитивни ставови кон различностите кои треба да не соединуваат и здружуваат во градењето на позитивни и прифатливи општествени модели на однесување. Вредности кои ќе имаат заедничка цел – почитување на културата и традицијата како услов за градење на современо, модерно и демократско општество.

Со подлабоко меѓусебното запознавање, да се срушат сите предрасуди, да се градат позитивни ставови во правец на прифаќање на едни со други и почитување на различностите, во правец на градење на дух на тимска работа и заложба за остварување на заеднички цели кои ќе донесат подобри услови за живот за секој поединец, независно од неговата национална, верска или јазична припадност. Создавање на свест за еднакви можности секому според вложениот труд, капацитет и личен влог во себе и во општеството како целина.

Под мотото „Традицијата и фолклорното наследство – темел на минатото, сегашноста и иднината“, наставници и професори од основното и средното образование, со своите ученици, изработија електронски аудио-визуелни содржини со едукативен карактер на повеќе теми од богатото културно наследство, втемелено во традицијата и обичаите кои се негуваат векови наназад.

Електронските содржини се прикачени на официјалната фб страница на организаторот - НВО „Нов Импулс“, а учество на завршниот настан зедеа:

- Фолклорниот Ансамблот "СЕДЕНКА" од Скопје, предводен од професорот во ДМБУЦ „Илија Николовски – Луј“ во Скопје - Роберт Ангеловски, кои се претставија со модна ревија на норидни носии од повеќе националности, презентирани од младиот колекционер на народни носии Дамјан Ристовски, студент на секторот за етнологија на ПМФ во Скопје.

- Снежана Георгиевска и Гордана Секоска, професорки во СУГС “Браќа Миладиновци“, училиштето-партнер на проектот се претставија со едукативни презентации на тема “Од семе до готов производ“, осврнувајќи се на две теми: „Од зрно до леб“ и „Зачински, лековити и ароматични растенија“.

- Професорката по одделенска настава Анета Велкоска од ООУ "Браќа Миладиновци", Скопје со своите ученици изработи едукативно аудио-визуелно видео, претставувајќи ги обичаите и традицијата во македонската култура.

- Професорката по одделенска настава Хатице Тополи се претстави со

едукативна презентација претставувајќи ги обичаите и традицијата во албанската култура.

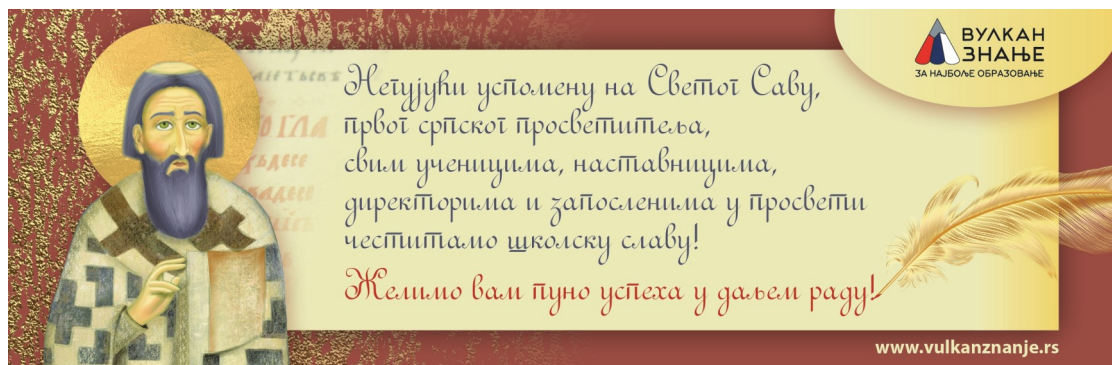
- Со поздравна видео порака и видео презентација на тема „Српска ризиница“, учество во проектот зеде и учителката од Србија -Билјана Вуловиќ, во името на Здружението на Гружанските учители.

Настанот заврши со презентација на електронскиот мултикултурен прирачник „Традицијата и фолклорното наследство – темел на минатото, сегашноста и иднината“, подготвен од стручниот тим на организаторот и реализаторот на овој проект НВО „Нов Импулс“ од Скопје.

Ксенија Маказлијева Трајчева

ВУЛКАН

Вулкан издаваштво, као највећа домаћа издавачка кућа, познато по дечијим књигама, капиталним делима о српској историји, књижевности, белетристици, пре неколико година одлучило је да уђе на тржиште уџбеника и понуди уџбенике *Вулкан знања*. Са поносом данас истичемо да смо за ове три године рада припремили све уџбенике од 1. до 8. разреда. Од ове године имамо и математику за више разреде, чиме смо комплетирали уџбенике за све предмете у основном циклусу образовања. Једино што недостаје у нашој понуди јесу уџбеници за стране језике које очекујемо да ћемо припремити у наредном периоду.

Посебну пажњу желимо да посветимо едукацији која иде у корак са савременим тенденцијама, те смо окупили домаће стручњаке, уважене професоре и наставнике са дугогодишњим искуством у области образовања и васпитања.

Поред квалитетних штампаних уџбеника, припремили смо и **дигиталне уџбенике *Вулкан е-знање***, од 1. до 8. разреда. *Вулкан е-знање* је најсавременија платформа, настала у сарадњи са компанијом *MOZAIK EDUCATION*. Може се користити на интерактивној табли, на рачунару или таблети, паметном телефону, у школи и код куће. Пружа јединствену подршку ученицима и наставницима.

Подстичући савремену, динамичну и интерактивну наставу, наши дигитални уџбеници на једном месту садрже све што вам је потребно за реализацију успешног часа. Доступно вам је више од 1.300 3Д анимација, преко 900 видео-записа, галерије фотографија, едукативни филмови, као и интерактивни образовни алати и игрице. Посебну пажњу посветили смо изради додатних задатака, тестова и квизова који се не налазе у штампаном издању, а помоћу којих ћете брзо и ефикасно проверити знање својих ученика. *Вулкан е-знање* представља богат извор материјала помоћу којих можете припремити своје презентације, оригиналне припреме за часове... На платформи *Вулкан е-знање* можете складиштити своје материјале, делити их са колегама у школи или другим школама. Поред тога, платформа нуди могућност да се повежете са својим ученицима и креирате дигиталну учионицу. Путем платформе ученицима можете послати домаће задатке и пратити њихов рад. Наши дигитални уџбеници могу се користити и у онлајн и офлајн режиму.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја одобрило је све наше дигиталне уџбенике од 1. до 3, и од 5. до 7. разреда, а дигитални уџбеници за 4. и 8. разред тренутно су фази одобравања.

Дигитални уџбеници *Вулкан е-знање* у потпуности одговарају захтевима данашњих основаца и савременог образовања!

Са великим задовољством обавештавамо вас да смо на нашем сајту www.vulkanznanje.rs припремили јединствени виртуелни простор у ком ћете увек моћи да сазнате све актуелности у вези са издавачком кућом *Вулкан знање*. На једном месту имате могућност да прелистате наше уџбенике, погледате презентације уџбеника или сазнате појединости у

вези са продајом. Наши аутори лично ће вам представити концепт својих уџбеника и указати на њихове предности приликом употребе у настави. Такође, можете погледати снимке одржаних вебинара, а редовно ћемо објављивати и нове термине вебинара за које се можете пријавити. 3Д приказ *Вулкан знања* биће доступан од почетка фебруара 2021. године.

РАЗРЕДНА НАСТАВА

Након две године коришћења наших штампаних и дигиталних уџбеника за први, други и трећи разред у настави, са великим задовољством представљамо вам **нове штампане и дигиталне уџбенике за четврти разред**. Уџбеници су урађени по новом програму наставе и учења и одобрени од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Аутори наших уџбеника наставили су да следе концепт који се издвојио по јединственој методичко-дидактичкој апаратури, богатом илустративном материјалу и савременом дизајну. Ослушкујући ваше жеље, ове године припремили смо додатни комплет из српског језика за 3. и 4. разред. У питању су нова *Граматика* и *Радна свеска уз граматику* за 3. и 4. разред, за учитеље који су навикли на нешто класичнији приступ у раду.

Како бисмо вам пружили потпуну подршку у настави, припремили смо и *Кофер знања*. Он садржи приручнике урађене по најновијим стандардима планирања наставе. Такође, припремили смо и приручник за пројектну наставу, предлоге материјала за индивидуализовани и прилагођен начин рада са ученицима, предлоге контролних вежби за сваког ученика, примерак лектире и педагошки дневник учитеља.

Лектире *Вулкан знања* за 1, 2, 3. и 4. разред основне школе обogaћене су занимљивим илустрацијама у пуном колору; непознате речи и изрази детаљно су објашњени, што ће ученицима у потпуности омогућити разумевање књижевног текста. Лектире за први, други и трећи разред припремљене су у једној књизи, а лектира за 4. разред припремљена је као комплет од четири књиге.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 5–8

Аутори: проф. др Александар Јерков, Анђелка Петровић, Данијела Милићевић, Катарина Колаковић и Сунчица Ракоњац Николов

Ауторски тим у уџбеничким комплетима за **српски језик и књижевност** наставницима нуди новине, динамику и другачији приступ градиву. У уџбеничким комплетима за српски језик и књижевност од 5. до 8. разреда заступљени су сви обавезни текстови прописани програмом наставе и учења, изборни текстови, текстови из домаће лектире, као и текстови из допунског избора лектире. Сваки уџбенички комплет има и своју дигиталну верзију – дигитални уџбеник. Одабрани приступ у тумачењу текстова омогућава и интеграцију знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује. Креативна и садржајна упутства за рад на тексту омогућавају сваком ученику да сам изабере пут којим ће испунити одређене захтеве, у складу са својим могућностима.

Лектира за 5, 6, 7. и 8. разред приређена је по новом програму наставе и учења. Богата методичко-дидактичка апаратура примерена је узрасту. Непознате речи и изрази детаљно су објашњени, што ће омогућити ученицима разумевање књижевног текста. Лектира садржи питања за анализу и разумевање прочитаног књижевног дела, питања рађена према моделу какав ученике очекује на малој матури, као и шарене стране – детаљне и интересантне

биографије писаца и занимљивости засноване на делу које се анализира, употпуњене фотографијама.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Ауторке: Јасмина Чолић, Марија Савов Стојановић, Александра Хаџи Ђорђевић

Атрактиван дизајн, обиље фотографија, нотних записа, јасан и једноставан стил, само су неке од одлика уџбеника за **музичку културу** од 5. до 8. разреда. Велики број QR кодова за слушне примере, као и слушни примери уз сваку тему, додатно ће приближити ученицима наставни садржај. Лекције су прегледне и написане јасно, језиком који одговара узрасту ученика.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Ауторка: Катарина Трифуновић

Уџбеници **ликовне културе** од 5. до 8. разреда омогућавају предавачу да у фокусу извођења наставе буду активности ученика. Својим садржајем и дидактичком апаратуром ови уџбеници доприносе стицању знања кроз дијалог и активно учествовање у настави.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Аутори: др Милош Папић, Далибор Чукљевић

Оно што издваја наше уџбенике информатике и рачунарства у односу на остале јесу њихова структура, дизајн и бројне међупредметне и унутарпредметне корелације. Свака лекција има уводну причу како би ученици схватили да се тема која се обрађује појавила много пре појаве рачунара, а да су рачунари само помогли људима и олакшали им рад. Поред примера за вежбање датих у уџбенику, осмишљен је велики број додатних примера у електронској форми, постављених на познати онлајн репозиторијум.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Аутори: Мирослав Секулић, Зоран Луковић, Рада Марковић, Дубравка Петровић
Комплет материјала са упутством за израду вежби: др Милош Папић, Далибор Чукљевић

Засновани на исходима, новом програму наставе и учења, уџбеници технике и технологије омогућавају остваривање свих образовних циљева овог предмета: развијање техничко-технолошке писмености, као и одговорног односа према раду и производњи, животном и радном окружењу. Актуелни садржаји изложени су на интересантан и разумљив начин, у потпуности примерен узрасту ученика.

Комплекти материјала садрже све што је потребно за реализацију вежби из области технике и технологије. Пружају бројне идеје за извођење наставе, али и подстичу креативност, интересовање ученика за техничко стваралаштво и налажење сопствених техничких решења. Занимљиви пројектни задаци омогућавају активно учење, развијање функционалних знања и остваривање програмских исхода. Вежбе су различитог нивоа тежине, а могу се радити самостално, у пару или у мањој групи.

ФИЗИКА

Аутори: проф. др Љубиша Нешић, Татјана Мишић, Марина Најдановић Лукић

Уџбеници физике поступно и на занимљив начин обрађују основне појмове и законе физике,

на основу којих ће ученици разумети појаве у природи и значај физике у свакодневном животу. Аутори са дугогодишњим искуством у настави направили су уџбеничке комплете од 6. до 8. разреда, чији је садржај заснован на савременим достигнућима из ове области и актуелним информацијама. У њему се налази довољан број вежби и огледа који су предвиђени за реализацију програма наставе и учења.

ХЕМИЈА

Ауторка: Маја Шумар Ристовић

Уџбенички комплети хемије за 7. и 8. разред ауторке Маје Шумар Ристовић на једноставан и занимљив начин, кроз бројне примере из свакодневног живота, упознају ђаке са основама хемије. Ученици се постепено упознају са значајем хемије, техникама рада у хемијској лабораторији и основним хемијским појмовима.

БИОЛОГИЈА

Ауторке: Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић, Невена Кузмановић

Намера ауторки уџбеника за биологију била је да уџбеници буду написани јасним, узрасту прилагођеним језиком, а да информације буду проверене и у складу са савременим научним сазнањима. Тимским радом, ауторке су се трудиле да ученике наведу на размишљање и повезивање наученог градива, како би им олакшале пут до сазнања којим их воде наставници.

ГЕОГРАФИЈА

Аутори: Јелена Поповић, др Марко В. Милошевић, Драгана Милошевић, Мирослав Грујић

Савремено конципирани уџбеници, богата методичко-дидактичка апаратура, садржај у складу са најновијим научним географским теоријама, референтни извори и најновији статистички подаци само су неке од специфичности уџбеника за географију од 5. до 8. разреда. Савременим дизајном и приступом омогућиће ученицима да градиво лакше савладају, а усвојено знање учине трајним.

ИСТОРИЈА

Ауторке: Весна Димитријевић, Данијела Ћирковић

Уџбеници историје са одабраним историјским изворима од 5. до 8. разреда, писани према новом програму наставе и учења, у потпуности су засновани на настави оријентисаној ка исходима. Сваки уџбеник на једном месту обезбеђује наставницима све што им је потребно како би одржали квалитетан час – историјске изворе, занимљивости, мапе, илустрације, дигитални уџбеник – а ученицима квалитетно и занимљиво представљено градиво.

ЗБИРКЕ ЗАДАТАКА ЗА МАЛУ МАТУРУ

Збирке задатака олакшавају припремање завршног испита у основном образовању. Сви задаци подељени су на три нивоа постигнућа – основни, средњи и напредни. Задаци су и различитих типова: ту су задаци једноструког и вишеструког избора, допуњавање, тачне и нетачне тврдње, повезивање, табеле и други. Велики број задатака усмерава ученике на читање и коришћење учили. На крају збирки налазе се решења свих задатака.

Дугогодишње издавачко искуство, ланац књижара, као и поседовање сопствене штампариие, гаранција су за нашу поуздану сарадњу, поштовање рокова испоруке, а пре свега за квалитет

наших уџбеника и додатних наставних средстава.

Верујемо да ће *Вулкан знање* наставити да буде ваш поуздани партнер у остваривању образовних и васпитних циљева наставе и учења и да ћемо вам, уз савремене штампане и дигиталне уџбенике, омогућити лакше и подстицајније извођење наставе, а ученицима лакше и квалитетније усвајање градива.

**Пракса увек мора бити
грађена на доброј теорији.**

Леонардо да Винчи

БАРОШЕВАЦ

Основна школа "Милорад Лабудовић Лабуд"

Издвојена одељења: Бистрица, Стрмово, Зеоке.

Мало село Барошевац надомак Лазаревца, сваке године броји све мање кућа, људи. Експропријација угља и ширење површинског копа уништава душу села. Чују се машине, багери, камиони... А некад није било тако. Ово село је имало душу.

Барошевац је имао учитеља средином 19.века. Према писаним траговима школа је подигнута пре 1859.године, а подигли су је мештани пет околних села: Барошевац, Бистрица, Зеоке, Мали Црљени и Трбушница. У свим разредима радио је само један учитељ. Школа је била интернатског типа где су ученици у школи и спавали, а само су о празницима и распустима одлазили

кућама. У школи је постојало само три разреда све до 1884. године када је уведен четврти разред. Исте је уписан 31 ученик.

Услед већег броја ученика крајем 19.века указала се потреба за изградњом нове школске зграде са две учионице и станом за учитеља. На темељима те школске зграде изграђена је тзв. стара школска зграда тридесетих година 20. века и у њој је остала све до пресељења у нову школску зграду 2014.године.

До Другог светског рата школа се звала „Основна школа барошевачка кнеза Николе Станојевића“. Сачувани су дневници из тог периода. Шездесетих година 20. век на коришћење школи дат је

новоизграђени Дом културе у Барошевцу.

Камен темељац за изградњу нове школске зграде постављен је 7. јула 1998. године. Средства су обезбеђена самодоприносом мештана. Зграда је стављена под кров у наредне две године и тада су радови стали. Завршетак зграде је преузео РБ „Колубара” 2011. године као надокнаду селу због експропријације.

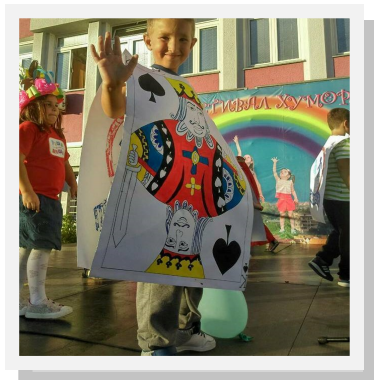

После шеснаест година, 1. септембра 2014, уселили смо се у модеран и леп објекат. У дворишту школе налази се и тзв. стара школа из времена пре Другог светског рата. Уз објекат школе изграђена је модерна спортска хала пасарелом

спојена са школом.

Пресељењем у нову школску зграду услови за рад су знатно побољшани. Сада ученици и млађих и старијих разреда похађају наставу у једној смени. На првом спрату су ученици од првог до четвртог разреда, а на спрату су ученици од петог до осмог разреда. Вртић је на трећем спрату. Поред образовно васпитног рада са ученицима школа је добила верификацију за рад са одраслим полазницима по моделу ФООО. За њих се настава организује у поподневним часовима.

Наша школа учествује у свим активностима које доприносе целокупном развоју ученика. У оквиру традиционалне манифестације Фестивал хумора за децу, који се већ 30 година организује у Лазаревцу, учешће наших ученика је увек запажено. На маскенбалу сваке године наша групна маска осваја једно од прва три места.

Школски позоришни фестивал у Вреоцима траје већ осму годину. Сваке године наши ученици припреме по 3 представе, две представе млађих разреда и једна старијих. Освојили смо прво место 2019. године у категорији старијих разреда. Као најмања школа имамо сваке године највећи број представа.

Сваке године наши ученици освајају награде на ликовном и литерарном Светосавском конкурс који организује Епархија шумадијска. Традиционална приредба поводом школске славе припрема се у духу неговања лика и дела највећег српског просветитеља. Сечењем славског колача у матичној школи и издвојеним одељењима сваке године се обележава Савиндан. Домаћин славе је увек неко од родитеља наших ученика. Имали смо 2015. године част да будемо домаћини Светосавског бала за просветне раднике општине Лазаревац.

Остаћемо упамћени по највећем броју присутних колега, организацији вечери, као и угледним гостима који су увеличали то вече.

Нашу школу издваја на посебан начин организован општи родитељски састанак 28. јуна, сваке године, када се родитељима путем видео презентације представља целокупан рад школе у тој школској години. Јавно се промовишу и награђују најбољи ученици као и ученици без изостанка.

Сарађујемо са Еко друштвом Барошевца. Ученици негују здрав однос према природи. Једном у току школске године се организује чишћење села, када учествују сви ученици. Као награду за учешће ученике водимо на једнодневни излет негде у Србији.

Модерна библиотека школе има фонд од преко осам хиљада наслова. Посебно лепо уређен простор са галеријом краси други спрат школе. У библиотеци се организују разне активности током школске године.

Од 2019. године уведен је једносменски рад. У оквиру тих часова ученици се посебно забављају. Тенис са професионалним тренером, домаћинство и енглески на другачији начин.

Поред изузетних услова за рад у школи, нажалост колубарски басени узимају свој данак. Сваког дана све је мањи број ученика упркос изузетним напорима руководства и наставног кадра школе . Ово је проблем који не мучи само Барошевац, већ целу Србију.

УВЕК МОЖЕ БОЉЕ

(Истраживање)

Просветни радници највише воле када су у својој учионици. Оно што им тешко пада је папирологија којом су затрпани, многобројни састници, а сада и виртуелни свет у који су се пребацили, не својом вољом. Схватили смо да, све оно што је било, сада не може да буде. Прихватили смо и врло брзо креирали своје виртуелно окружење у којем радимо као да смо у правој учионици. Онлајн настава уводи се као нови, доминантни облик рада, као што су својевремено доминирали фронтални облик, групни рад или рад у пару.

Када се појавило обавештење потписано министовом руком за формирање новог Тима за обезбеђење и унапређење квалитета рада школе, речено нам је да је то главни тим и да је надређен свим осталим, да треба да контролише, управља, саветује, испитује, сарађује и помаже све остале. Формира га директор те за свој рад Тим одговара директору али и Наставничком већу. Тим је законом позван да анализира постојеће стање у некој од школских области рада, а затим и да даје предлоге одређених корака како би се затечено стање унапредило. Унапређење квалитета у различитим областима живота и рада, а посебно у области образовања, је неопходна активност. Овај својеврстан облик самовредновања даје нам одговоре на питања колико је наша школа добра, како то знамо, шта треба да учинимо да буде још боља.

Координатору и члановима тима је запао јако незахвалан задатак да се снађу и испланирају рад. Наравно, ништа то не би било могуће без добре сарадње са директором и педагогом школе.

Ево како смо ми схватили како треба да изгледа рад овог тима и можда ће неке послужити наше овогодишње искуство. Приликом прављења плана рада тима, обавезно крајем другог полугодишта тим треба да спроведе истраживање приликом којег ће прво одредити тзв. „слабу тачку“ коју ће анализирати и унапредити. Шта то уствари значи?

Тима за обезбеђење и унапређење квалитета рада школе је у току школске 2020/2021. спровео анкету са циљем да стекне увид у продуктивност онлајн наставе као и процента остваремости постигнућа ученика, с обзиром да онлајн настава постаје наша реалност у којој треба да радимо, подучавамо, али и вреднујемо ученичка и своја постигнућа. На основу добијених резултата тим би предложио Наставничком већу шта треба променити, а шта унапредити током наставе на даљину. Сада нам се пружа шанса да променимо све оно што смо иначе сматрали да није добро зато што смо, углавном, ми креатори виртуелног окружења.

Анкета је направљена у виду Гугл упитника. Саджала је 10 питања од којих су нека отвореног, а нека затвореног типа. Наравно, и рад тима се пребацио у виртуелни свет и, можемо приметити да много боље функционишемо, јер су на састанима тима увек сви чланови присутни, у могућности смо да брже

спроведемо анкетирање, анализа је већ, сама по себи, урађена јер смо користили Гугл упитник. Наш задатак је био само да дамо предлоге за унапређење и изложимо све на Наставничком већу.

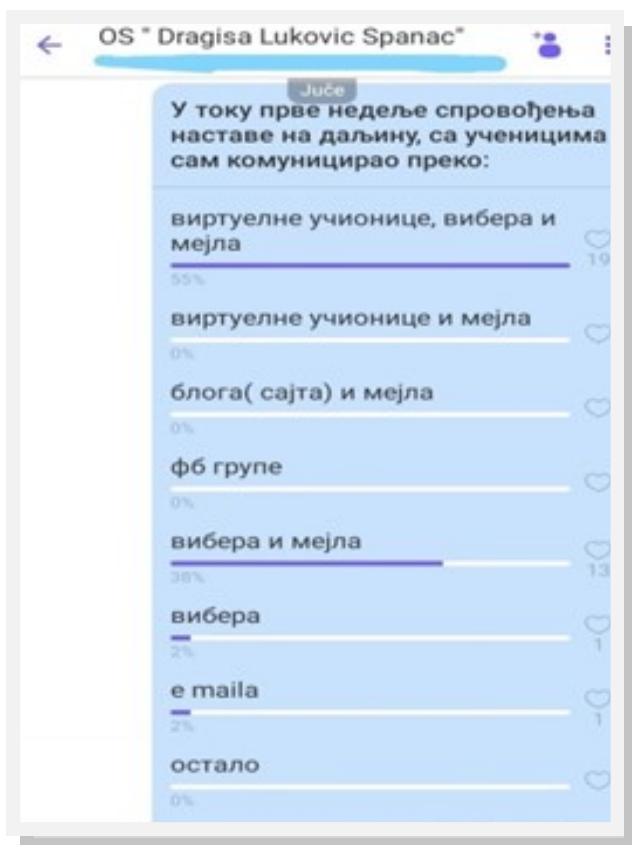
Анкету је урадило укупно 23 запослених од којих је 17 наставника (74%) и 6 учитеља (26%). Имаћемо у виду да су у ово време учитељи и даље наставу спроводили у школи док су наставници управо прешли на онлајн наставу.

На питање коју платформу користе, запослени су одговорили да 83 % користи Гугл платформу (71% Гугл мит у комбинацији са е учионицом, а 12% користи само Гугл учионицу), 17% комбинује Вајбер и Гугл учионице. Ми смо се везали за платформе које је одабрала школа приликом израде акционог плана, а верујем да многе школе користе друге платформе у складу са својим акционим планом.

Можемо додати да је смо и у првом таласу пандемије, марта 2020.године, имали одређено истраживање у школи којим се дошло до сазнања на који начин наставници и стручни сарадници комуницирају са ученицима. Од 34 запослених

настави – 19 запослених (56%) је користило комбинацију Гугл учионице, Вајбера и мејла, 13 запослених (38%) је комуницирало са ученицима Вајбером и слало задатке мејлом, само 1 запослени (3%) користио је само Вајбер и 1 запослени (3%) само мејл. Можемо закључити да смо унапредили своје дигиталне компетенције и да смо прихватили новине у образовању које нам се намећу као неопходност уколико желимо да одржимо континуитет у раду са ученицима, ма шта се дешавало у спољашњем окружењу.

На фотографији се могу видети резултати анкете из марта 2020.год.

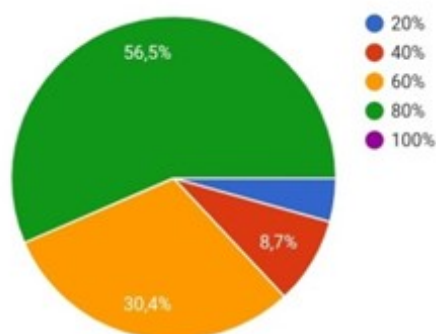
У истраживању из децембра 2020. год. једно од питања је било отвореног типа, да се наведу добре стране наставе на даљину. Запослени су рекли да је ученицима увек доступан материјал, безбедно је окружење за рад, боља је индивидуализација, разноврсан садржај је доступан на интернету. Настава је савремена, креативност долази до изражака, заштићено је здравље, непосредан контакт са ученицима током часова на Миту постоји. Ученици у изолацији могу

да прате наставу несметано јер се настава редовно одвија. Ако ученик не присуствује часу, може касније да га погледа. Радови остају забележени. Лакше се спроводе истраживачки задаци. Веома су корисни часови РТС-а. И на крају, наставник може одржати час са било које локације. Овим смо увидели да би нам живот био много лакши да смо раније почели да користимо све предности виртуелне учионице. Где су предности, ту су и мане. Као лоше стране онлајн наставе колеге су навеле да ученици не раде самостално домаће задатке, не укључују се баш сви у рад, неједнаке су техничке могућности како ученика тако и наставника, често је лоша интернет веза. Могућност за манипулацију је огромна што отежава квалитетно праћење. Недовољна је и социјализација. Превише времена деца проводе поред рачунара што угрожава њихово здравље.

Мишљења о комбинованој настави су различита - од тога да је у времену пандемије ово одличан модел, до тога да је она показала колико је настава запуштена и да се наставници нису усавршавали из области струке. Постоје испитаници који су наговорили да је помоћ наставницима изузетно потребна, што смо узели у обзир приликом прављења приоритета за наредни период. Нека средина је да се комбинована настава схвата као нужно зло, и да су неки предмети запостављени.

6. Током спровођења наставе на даљину сматрам да успевам да остварим следећи проценат предвиђених исхода:

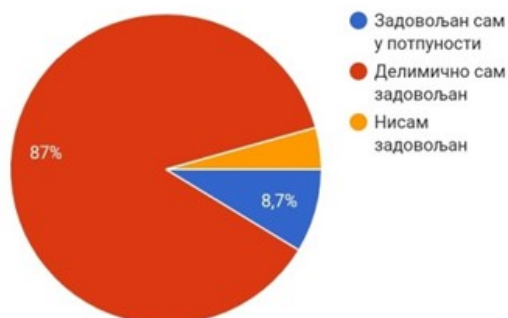
23 одговора

Што се тиче остварености исхода 56,5 % запослених каже да је исходе остварило 80%, 30, 4% каже 60%, 8,7, остварило је 40%. Из приложеног се види да је кроз комбиновану и оналајн наставу, изгледа, немогуће 100% остварити исходе.

9. Постигнућима ученика током спровођења наставе на даљину:

23 одговора

Постигнућима ученика током наставе на даљину у потпуности је задовољно 8,7% запослених, делимично, највећи број 87 %, није задовољно 4, 7 %.

Када су у питању тешкоће са којима се сусрећу запослени различите су. Школа нема налог на Гугл суиту(у процесу је прикључивања - децембар), слаба је опремљеност техником, слабе интернет везе, незгодно је за реализацију појединих предмета, неактивност ученика, непристојни коментари ученика и родитеља на платформи Гугл учионица и немарност МПНТР да припреми наставнике на онлајн окружење.

Предлози за превазилажење тешкоћа су физичка активност сваког дана, примити асистенте у настави са ИОП-ом. Потребне су додатне обуке наставника, боља техничка опремљеност да задовољи све видове наставе, бесплатан интернет за све. Провере знања спроводити искључиво у школи, не онлајн. Три одговора су се односила на тврдњу да решење уопште није у нашој надлежности.

Колеге су додале на све ово и примедбе да су учитељи дискриминисани и изложени већем ризику, тешко се процењује оствареност исхода јер се родитељи укључују у израду задатака, професори су немотивисани јер раде за 500 евра.

Предлози Тима за превазилажење тешкоћа током онлајн наставе и унапређење наставе на даљину:

- 1.Реализовати неку акредитовану обуку која се бави наставом на даљину.
- 2.Спровести у школи обука наставника за коришћење Гугл мита и других апликација.
- 3.Решење за неоцењене ученике би било да се направи распоред за њихово одговарање прве недеље у другом полугодишту.
- 4.Услед неукључивања појединих ученика предметни наставник мора да обавести одељењског старешину, а одељењски старешина зове родитеље. Уколико се ученик у даље не укључује, родитељу заказати састанак са педагогом (евентуално са директором) школе.
5. У плану је направити листу индикатора за наставу на даљину који би били одређена врста видљивих показатеља присутности неког аспекта рада у настави (на који начин се утврђује присуство ученика на онлајн часу, у ком облику је постављен материјал за ученике, на који начин се одвија комуникација између ученика и наставника...)

Узорак испитаника у нашој школи није велики, али је репрезентативан (чини га 68% запослених). Сматрамо да се у 90 % наведеног покалапамо са истраживањем у било којој школи, а опет би свака школа имала неке своје специфичности које би , можда, могле бити приказане и као пример добре праксе. Иако прижељкујемо , као и наши ученици, да се што пре вратимо у школске клупе и учионице, свесни смо да је неопходно да се непрестано усавршавамо и у овој, дигиталној области уколико желимо да одржимо континуитет у квалитетној комуникацији са ученицима, развијајући и код њих жељу за образовањем и новим сазнањима....ма каква животна околност нас

снашла....јер, ако нам отргну књигу из руку не могу нам отргнути жељу за знањем. Оном ко има жељу и куца на сва брата, знање ће долазити само.

Данијела Младеновић, педагог

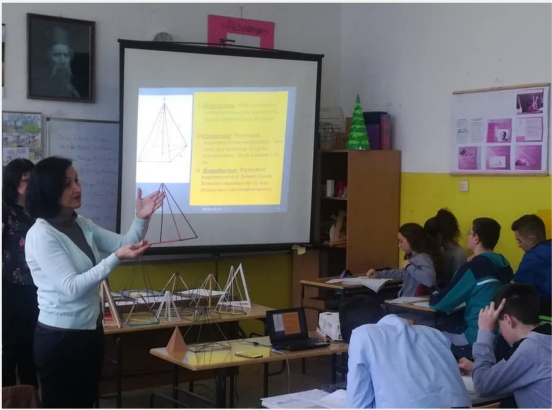
Бојана Тубић, координатор Тима за обезбеђење и унапређење квалитета рада школе

ОШ „Драгиша Луковић Шпанац“ Крагујевац

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА НАСТАВНИ ЧАС ЕГИПАТСКЕ ПИРАМИДЕ

Наставни предмети:	МАТЕМАТИКА, ИСТОРИЈА, ГЕОГРАФИЈА
Назив наставне јединице:	ЕГИПАТСКЕ ПИРАМИДЕ
Тип часа:	систематизација
Циљ:	Повезати раније стечена знања из три предмета (математика, историја, географија) Применити израчунавања површине пирамида из окружења Упознати ученике са различитим занимљивостима у вези са пирамидама
Исходи:	Ученици ће бити у стању да: МАТЕМАТИКА: израчунавају површину пирамиде користећи њен модел, мрежу, скице, слике; негују сараднички и тимски дух израђујући модел пирамиде; ИСТОРИЈА: препознају о којој историјској појави је реч, а на основу карактеристичних историјских извора; изразе став и мишљење о тумачењу историјског феномена; ГЕОГРАФИЈА: знају основне одлике становништва Северне Африке; учавају специфичности хидрогеографских објеката Северне Африке; наведу природне и друштвено економске одлике Египта.
Облици рада:	Фронтални, рад упару
Методе рада:	Вербално текстуалана, илустративно демонстративна
Средства и помагала:	Лаптоп, пројектор, жичани и дрвени модели пирамида, слике египатских пирамида, географска карта, стикери.
Међупредметне компетенције и корелација	Исходи/садржаји (конкретна наставна јединица) Математика – историја – географија (Египат, пирамиде).

АКТИВНОСТИ	
НАСТАВНИКА	УЧЕНИКА
1.Наставница математике уводи ученике у причу „скројену“ од свих чињеница које су усвајали из три различита предмета, а на исту тему: „Пирамиде“	1. Са посебном радозналешћу приступају реализацији часа јер, нису у прилици да често виде „3 наставника на 1 часу и са 1 темом“...
2.Наставник географије обнавља са ученицима државу Египат (из 7. разреда), њен географски положај демонстрира на карти, руководи дискусијом повезујући све што је у вези са Египтом и пирамидама.	2. Активно учествују у разговору којим руководи наставник географије: показују на географској карти, дају одоворе, подсећају се, дискутују...
3.Наставница историје обнавља са ученицима стари Египат (из 5. разреда) активно водећи дискусијом са посебним освртом на Кеопсову пирамиду	3. Активно учествују у разговору којим руководи наставница историје: разгледају припремљене слајдове, дају одоворе, подсећају се, дискутују...
4.Наставница математике „користи моменат“ да постави задатак у коме треба израчунати површину и запремину – Кеопсове пирамиде (8. разред) при чему демонстрира њен модел (који су ученици сами израдили)	4. Један од ученика изађе да, међу свим изложеним моделима, пронађе модел који би одговарао Кеопсовој пирамиди. Решавају постављене задатке и представљају своје резултате, дају одоворе, дискутују...
5.Пред крај, сва три наставника координирано учествују у разговору са ученицима повезујући занимљивости које се односе на Египатске пирамиде истичући слајдове припремљене за корелацију.	5. Ученици излажу своје коментаре на постављеним стикерима: „Критике“, „Сугестије“, „Похвале“ што је наставницима повратна информација о одржаном часу и смерница за следеће сличне идеје...
	

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ

1. Шта је било посебно добро код домаћег задатка који сте задали ученицима за Вас као наставника, шта сте приметили код ученика?
2. Да ли су ученици имали тешкоће приликом решавања задатка? Како су ученици реаговали на задатак – да ли им је јасно због чега су радили тај задатак за домаћи? Какав ефекат сте Ви хтели да постигнете овим задатком?
3. Да ли и убудуће давати овакве задатке?

1. Домаћи задатак предвиђен за овај час био је јако ефектан јер смо имали готове моделе различитих пирамида, па и Кеопсове, а за коју је била потребна директна демонстрација на самом часу. На тај начин су ученици увежбали и своје мануелне вештине.
2. Приликом израде домаћег задатка није било потешкоћа, радили су и тимски. Ученицима је био јасан циљ таквог домаћег задатка, с обзиром на то како су употребили урађене моделе на овом часу. Жељени ефекат је вишеструко постигнут (тимски рад, мануелне вештине, примена на самом часу)
3. Кад год се укаже прилика и могућност, треба давати овакве – различите и неуобичајене – домаће задатке који представљају „излет“ из једноличности.

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ЧАСА У ЦЕЛОСТИ:

Линк ка презентацији и задацима:

Шта је било посебно добро током овог часа за Вас као наставника, шта сте приметили код ученика? Шта мислите како су ученици доживели час?

Сами коментари које су ученици оставили након часа говоре о успешности оваковог начина рада.

Да ли сте имали тешкоће приликом реализације часа? Како су ученици на њих реаговали?

У техничком смислу, било је мањих тешкоћа, али, уз помоћ појединих ученика, врло брзо су отклоњене.

Да ли се реализација часа одвијала на начин који сте планирали? Ако је одговор НЕ, опишите разлику.

Све је урађено по плану.

Када бисте поново организовали овај час, шта бисте другачије урадили?

Покушала бих да осмислим нове задатке за ученике да би више радили тимски, а такође и да укључим више колега, тј. да остварим корелацију са више наставних предмета, нпр: биологија (хигијена и исхрана у старом Египту), српски језик (хијероглифи), хемија (материјали од којих су стене које су робови вукли за израду пирамида), физика (сила трења приликом вуче стена)... Постоји могућност спровођења пројекта у оквиру пројектне наставе.

ЗАДАЦИ

Прилог број 1

- 1) **Основни ниво:** Међу изложеним моделима пирамида, пронађи ону која би представљала Кеопсову.
- 2) **Средњи ниво:** Израчунати запремину Кеопсове пирамиде ако знаш да је правилна 4-страна, основне ивице 230 m и висине 139 m.
- 3) **Напредни ниво:** Израчунати површину пода и бочних страна Кеопсове пирамиде ако су дати подаци као у претходном задатку.

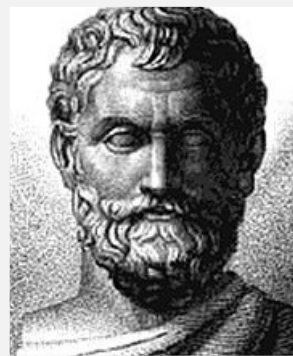
Талес из Милета (624-547 п.н.е)

Био је родом из Милета, грчког града на малоазијској обали Средоземног мора. У младости се бавио трговином, па су се у његовој кући састајали трговци, али и људи који су се интересовали за науку. Према неким подацима Талес није оставио ништа записано.

Ево како је измерио висину Кеопсове пирамиде.

Кеопсова пирамида налази се у Гизи близу Каира. Зидана је пре 4500 година да буде гробница фараона Кеопса и његове жене. Око 100 000

људи је ову пирамиду градило пуних 20 година. У оригиналу је била висока 146,5 метара, док данас има 138,8 метара (виша је од две "Београђанке"). У унутрашњост пирамиде је узидано 2 300 000 камених блокова од којих је сваки тежак по 2,5 тоне (то је тежина једног ципа). Од камених блокова узиданих у пирамиду може се направити зид висине 60 cm који два пута опасује земљину куглу.

Да ли можете да замислите каквог моћног "непријатеља" је Талес имао испред себе?

(Оригинал из књиге: „Small History of Mathematics by Pithagoras to Hilbert“, 1949, Egmont Colerus)

...И тако он стоји у песку подно велике пирамиде. Један од свештеника га смешећи се запита, колико је висока пирамида. Талес мало размишља па одговори да он неће висину ценити од ока, него ће је измерити и то без неког нарочитог прибора. Затим је легао у песак и одмерио своју дужину тела. "Шта ли то смера?", питају свештеници, а он већ одговара: "Једноставно, стаћу на један крај ове измерене дужине свог тела и чекаћу док моја сенка не буде тачно онолико дуга колико је и дужина мог тела. У истом тренутку мораће и дужина сенке пирамиде бити онолико корака колико је пирамида висока". И док је свештеник изненађен једноставношћу решења још размишљао ... Талес наставља: "А ако хоћете да измерим ову висину у било које доба дана, тада ћу забести овај штап у песак.... И ако његова сенка износи напр. Половину дужине штапа тада ће морати и сенка пирамиде да буде тачно половина њене висине. Ви сте познати да мерења изводите врло тачно, па онда треба само дужину штапа упоредити са дужином сенке; да би добили висину пирамиде, треба помножити дужину сенке пирамиде са добијеним бројем."

КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ЧАС „ЕГИПАТСКЕ ПИРАМИДЕ“

Током свог вишегодишњег искуства у раду са ученицима инспирацију сам проналазила, најчешће, у ученичким идејама и предлозима. Један од таквих, био је предлог ученика 8. разреда да се подсетимо свега што је везано за пирамиде, њихов настанак и државу Египат. Та идеја била је свакоме врло интересантна и реализована врло брзо у оквиру систематизације пирамиде и то, најпре, кроз **три** различита предмета у оквиру **једног** школског часа, а затим и кроз **двочас** - у корелацији, чак, **девет** наставних предмета! Од тада, свака следећа генерација 8. разреда имала је могућност да организује и реализује сличан час с обзиром да сваки пут добијемо нову идеју кроз коју освежимо претходни час. Први пут у сва три одељења 8.разреда наше школе, 20. јануара 2012. одржан је угледно-корелативни час (математика,

географија, историја) на тему **"Египатске пирамиде"**. Ученици су на овај начин повезали раније стечена знања из свих предмета и применили исто кроз математичке задатке (у три нивоа) за израчунавање површине и запремине Кеопсове пирамиде....

Такође су изразили задовољство оваквим начином рада јер су увидели добру **припремну наставу** за завршни испит.

Реализатори часа били су : Снежана Димитријевић, проф.математике, Јелена Милосављевић, проф.историје и Драган Јанковић, проф.географије. Часовима су присуствовали школски педагог, директор школе и неколико колега наставника. Активно учешће имали су вредни и радознали „мали матуранти“ који су се присећали и подсећали старог градива. За математичке задатке велика помоћ били су им жичани и дрвени модели пирамида које су сами израдили током месеца децембра и јануара.

*Поносна на своје ђаке....наставница
Сн.Димитријевић*

**„Лакше је научити математику
него живети без ње“**

**„Учење је као веслање узводно:
чим се престане, одмах се креће
назад“**

ЧУЈЕМО ЛИ СТРУКУ ?

У време пандемије вируса корона и наставе на даљину сваком је просветном раднику затребала помоћ. Чини нам се да се госпођа Просвета издигла из праха и постала модерна дама. Из традиционалне учионице сваки наставник, до последњег, преселио се у дигиталну учионицу. Неко ко се одавно бави ИКТ-ом у просвети је Марина Панић, професорка српског језика и књижевности у Гимназији Краљево. Уз њену помоћ су многе колеге начинили прве кораке у области ИКТ-а. Увек отворена за сарадњу, свестрана, истраживачког духа, креативна и иновативна, аутор већег броја семинара и радионица! То је био разлог да у другом броју „Просветионика“ направимо интервју са њом.

Представите себе у неколико речи или реченица као колегу, наставника и човека.

Колико год да титула ставим поред свог имена, оне ништа не значе ако нема оне најважније – наставник. Ако ћемо да баш ситничаримо, онда наставник српског језика. Ако ћете да идемо још даље, у идеје моје наставничке *поетике*, онда узимам једно од Стеријиних начела „У шали казана истина више него сува материја дејствује“, јер заиста верујем да је учење једна изузетно забавна ствар, и да само ако на тај начин приступимо процесу, он може бити успешан.

С друге стране, учење је за мене доживотан процес, који служи само једној сврси, веома практичној – да нам олакша живот. Начин на који изводим наставу за мене је увек нов, зато што се трудим да увек пронађем што једноставније, брже и лакше путеве да ученицима објасним лекције, да их оцим, да осигурам да то знање постане и остане трајно и употребљиво. Самим тим, не могу игнорисати чињеницу да живимо у 21. веку и да смо окружени технологијом. То је као кад бисте игнорисали чињеницу да постоји струја, на пример. Да, некада је много лепше и романтичније читати уз свеће, о, да, некада струја заиста може да буде опасна, да изазове пожар, али да ли ми данас можемо игнорисати чињеницу да све ради на струју? Наравно да не. Исто је и с технологијама. Што пре научимо да је правилно и сврсисходно користимо, биће нам лакше. И никад да не заборавимо најважније, да је технологија средство учења, а не циљ.

Ваше мишљење о РТС часовима које сте и сами држали.

Настава на телевизији није онлајн настава, то је свима јасно. Наставни материјали који су направљени, нису лоше наставно средство, али су само један од елемената наставе, који је у првом моменту био сламка спаса.

Негде је основна бољка нашег система што не анализирамо и не разговарамо, него само идемо даље. Изгубили смо драгоцену два месеца не разговарајући о будућности, не анализирајући урађено. Шта је мана ових часова? Пре свега, морали су визуелно бити другачији, шарени, занимљиви динамични, и, зачудићете се – краћи. Ко данас може с пажњом да прати видео снимак од пола сата? Сама организација садржаја морала је да буде другачија. Да ли је нормално да имамо видео снимке за Иницијални тест или за четири писмена задатка са исправкама? Чему то служи?

С друге стране, ови снимци су одлична база која може да послужи за увођење колега приправника у посао, за приказ различитих могућности при избору методе часа или приступа садржајима, за методу „изврнуте учионице“ где ћемо на часу радити оно што је за домаћи, а за домаћи имати задатак да нешто „обрадимо“. Али, ТВ часови нису замена за наставника. Наставника ништа не може заменити. Наставник је у наставном процесу једина константа.

Комбинована настава, добре и лоше стране.

Комбинована настава у смислу хибридне наставе или ове, шашаве идеје да пола ђака иде онлајн, а пола уживо?

Хибридна настава комбинује елементе онлајн учења и учења у учионици. И ја сам увек ЗА такав облик. Али, то не подразумева само технологију код куће, већ и технологију у учионици. Заборављамо једну важну ствар: уколико ученик има мобилни, то не значи да он зна да га употреби за учење. То га ми морамо научити. Врло често, у учионици. Код мене на часу, мобилни телефони нису забрањени. Напротив, користимо их врло често. Некад се намерно правим „невешта“ на часу и тражим од ученика да провере информацију коју сам им дала. Или да им иза неког Кјуар кода сакријем домаћи задатак. Или да их упитником, на почетку часа проверим да ли су прочитали лектуру. Или да евалуацију часа ураде за пар минута у завршном делу. Или да отворе неку апликацију и одиграју едукативну игрицу на часу? Или... има ли краја идејама?

А комбинована настава са долсаком у школу по групама? Не поновило се!

Колико је просвете напредовала у време пандемије?

Не знам. Увести дигиталне алате је било лакше него што смо мислили. Надам се да су колеге разбиле страх од технологије, ако су га имале. Али, уколико се ова промена доживљава као мука и присила која неће променити динамику часа у учионици, онда нисмо ништа урадили. Уколико не будемо у будућности прихватили чињеницу да смо се променили и са том чињеницом градили будућност, онда се ништа није десило.

Како се ученици сналазе у настави на даљину и колико успевамо да их научимо кроз нови приступ?

Ученици се сналазе онолико добро колико их ми добро водимо кроз овај процес. Традиционална настава се заснива на конзумацији садржаја, најчешће. У онлајн учењу то тако не функционише. Морају да схвате да је одговорност учења на њима, а не на наставнику, и да је наставник тај који им помаже да усвоје знања, а да је на њима да та знања примене. А то је веома тешко урадити за ово кратко време.

Зашто се највећи број колега, а потом и школа, одлучило за Гуглове платформе, а не за неке друге које су понуђене од старне МПНТР-а?

Зато што је Гугл једноставан, зато што је бесплатан, зато што највише нас има цимејл, зато што већ десет година на семинарима учимо наставнике како да употребљавају Гугл апликације, зато што их је лако повезати са мобилним телефоном... Зато што је Гугл једна од водећих фирми на свету, па лако и брзо одговарају на захтеве корисника.

Али, ништа није бесплатно. Важно је промишљати и о сопственој безбедности, али и о безбедности деце на интернету, о могућој злоупотреби података, има ту низ питања која можемо поставити. Ако мене питате, ја сам увек за Мудл систем.

Где се едуковати за коришћење изабраних платформи? Сам свој учитељ или не?

То зависи од индивидуалног стила учења. Поставите питање Гуглу, Гугл све зна. Или поставите питање у некој стручној групи на Фејсбуку, наћи ће се већ неко ко зна. Или платите неки стручни семинар уживо или онлајн. Технологија нам побољшава комуникацију, тако да препрека учењу није више ни даљина ни време, ни језик ни писмо. Највећа препрека је воља, имамо ли је или не.

Шта бисте Ви предложили за унапређење наставе на даљину?

Пре свега да скратимо градиво. Ништа ни мање ни више.

Примените правило „Пиши као што говориш, а читај као што је написано“ на модерну технологију (правопис и транскрипција; струка да се пита).

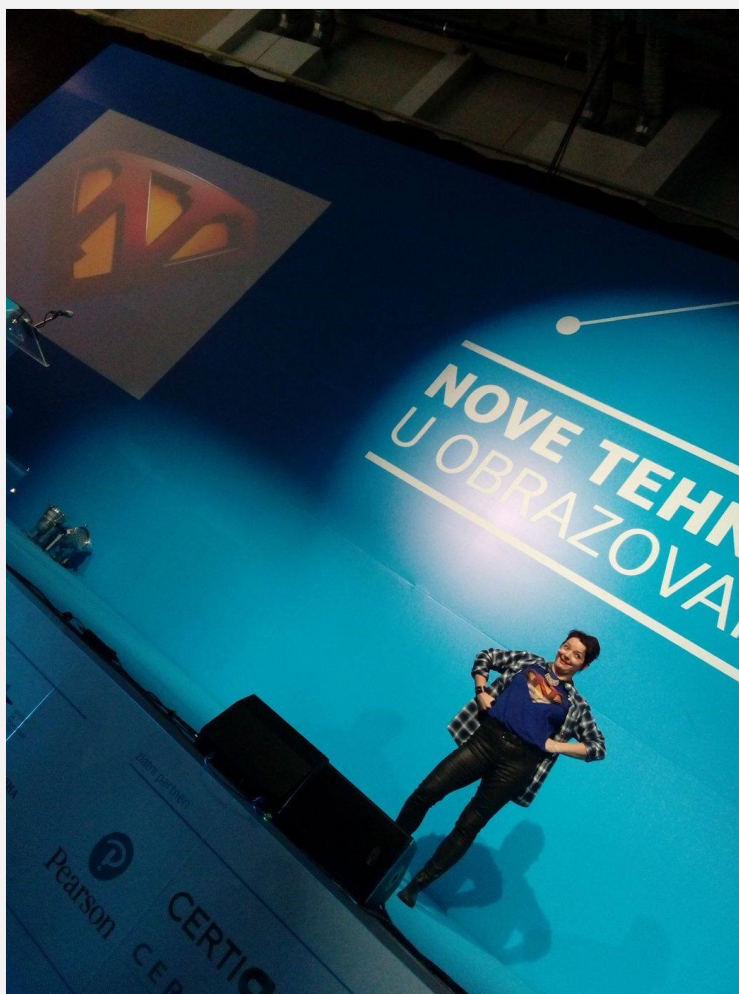
Када објашњавам важност правописне писане културе на интернету увек се служим једном сликом: није услов за комуникацију познавање правописа, нити културе изражавања. Комуницираћете с другом особом и ако не говорите, ако користите само слике или симболе. Али, то је као да изађете и да вам је коса неопрана, гардероба уфлекана и прљава и ви нисте баш истуширани. Разумете ме? Примена знања о језику ствара једну квалитетнију слику о вама као учеснику у комуникацији, она су тај скупочени „парфем“ који треба ставити да бисте удобније и лепше комуницирали. Додуше, овај наставак Аделунговог правила ме данас више

забрињава, а то је недостатак читалачке писмености, који је све очигледнији и више забрињава. Колико разумемо прочитано? Да ли криза читања утиче све више на читалачке компетенције наших ученика? Како тај проблем превазићи? Ту, бојим се, немам одговоре. А то је најважније питање данашњег образовања. И на глобалном нивоу, да се разумемо.

Позитивна порука за крај.

Колико год тривијално звучало, али ниједан човек није острво. У људској је природи да живимо у заједници. Заједница почива на узајамној сарадњи, на помоћи и дељењу знања и искуства. Волела бих да учимо једни од других да учимо и на туђим и на сопственим грешкама. Једино ће знање спасити свет.

Бојана Тубић

Поштовани читаоци „Просветионика“,

Овај електронски часопис је намењен просветним радницима и свим поштоваоцима просветитељске мисије. Покренули смо га са жељом да прикажемо примере добре праксе, изузетне појединце међу нама, често борце са ветрењачама, али оне који не одустају и верују да је просвета увек била и биће светионик знања. Сматрамо да је сваки објављени текст афирмативан и инспиративан онима који желе да своје знање и рад унапреде. Позивамо све заинтересоване колеге да нам пишу, ако имају нечим да поуче, прикажу свој рад и помогну другима да дођу до нових идеја.

Уредништво часописа „Просветионик“

**Да би се у васпитању деце постигао
успех, људи који их васпитавају треба
непрестано себе да васпитавају.**

Толстој